

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ
ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

πρόσθεση όχι αφαίρεση
πολλαπλασιασμός όχι διαίρεση

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ**

ΔΡΑΣΗ 5 / ΥΠΟΕΡΓΟ 1 / ΕΚΠΑ / ΠΑΚΕΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1.3

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΕ.ΣΠ.Ε.Μ.) 5.1 & 5.2

**ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟΥ 2011-2013.**

**ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
2011-2013**

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Μαρία Ζωγραφάκη, φιλόλογος, Δρ. ΕΚΠΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	
1. ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2011-2012	3
1.α. Σχεδιασμός για την επόμενη σχολική χρονιά	3
1.β. Αποτίμηση	4
2. ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2012-2013	4
2.α. Στόχοι της στήριξης	4
2.β. Οργάνωση τμημάτων	4
2.γ. Συναντήσεις εκπαιδευτικών - Επιμόρφωση	5
2.δ. Εποπτεία	6
2.ε. Συναντήσεις γονέων	7
2.στ. Η εξέλιξη της δράσης	7
2.ζ. Η αποτύπωση της δράσης σε αριθμούς	8
2.η. Συμπέρασμα	13
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΡΙΕΤΙΑΣ	13

1. ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2011-2012

Για πρώτη φορά το σχολικό έτος 2011-12 λειτούργησαν μαθήματα στήριξης μαθητών και μαθητριών γυμνασίου και λυκείου. Από την έρευνα στο πεδίο είχε προκύψει η πληροφορία ότι πολύ συχνά τα παιδιά της μειονότητας δεν μπορούν να βοηθηθούν καθόλου στο σπίτι τους, εφόσον οι περισσότεροι γονείς δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις για να στηρίξουν τη σχολική τους προετοιμασία. Αποφασίσαμε λοιπόν να υπάρχουν στο χώρο του ΚΕΣΠΕΜ για δύο ώρες την εβδομάδα δύο εκπαιδευτικοί, φιλόλογος και μαθηματικός, που θα βοηθούν τα παιδιά στην προετοιμασία τους για την επόμενη μέρα στο σχολείο.

Τα μαθήματα της στήριξης γίνονταν συνήθως ως εξής: οι εκπαιδευτικοί χώριζαν τους μαθητές σε ομάδες και ανέθεταν συχνά εργασία στη μία ομάδα, ενώ βοηθούσαν την άλλη στην προετοιμασία που απαιτούνταν. Συχνά λειτούργησε και μια ιδιότυπη «αλληλοδιδασκτική μέθοδος», εφόσον μεγαλύτερα παιδιά βοηθούσαν μικρότερα. Όταν αυξήθηκε ο αριθμός των παιδιών που επισκέπτονταν τα ΚΕΣΠΕΜ σταθερά, αυξήθηκε και ο αριθμός των εκπαιδευτικών, ενώ χωρίστηκε το γυμνάσιο από το λύκειο για την εύρυθμη λειτουργία του προγράμματος.

Οι εκπαιδευτικοί δεν έδιναν έτοιμες απαντήσεις στα παιδιά, αλλά τους παρείχαν τα εργαλεία για να απαντήσουν μόνο τους στις ερωτήσεις, ενώ συχνά τα ίδια έκαναν έρευνα μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών για τη δημιουργία εργασιών, τις οποίες κατόπιν δόρθωναν οι εκπαιδευτικοί, με προτάσεις για καλύτερη ανάπτυξη.

Τα τμήματα της στήριξης λειτούργησαν στα ΚΕΣΠΕΜ Ξάνθης, Κομοτηνής, Εχίνου και Σαπών. Εκτός από τον Εχίνο όπου δόθηκε βοήθεια μόνο στα φιλολογικά μαθήματα, στα υπόλοιπα ΚΕΣΠΕΜ λειτούργησαν τμήματα φιλολογικά και μαθηματικά. Στον Ίασμο υπήρχε μία ιδιαίτερα σταθερή ομάδα παιδιών, τόσο στα φιλολογικά όσο και στα μαθηματικά. Τη φοίτηση των παιδιών παρακολουθούσε τόσο η επιστημονική υπεύθυνη, Μαρία Ζωγραφάκη, όσο και η επόπτρια, Ειρήνη Ασημακοπούλου. Η επόπτρια παρακολουθούσε συστηματικά τα παρουσιολόγια, συμπληρωμένα με κάποιες βασικές παρατηρήσεις για το κάθε παιδί χωριστά και παρείχε συστηματική ανατροφοδότηση. (ΒΛΕΠΕ: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ σελ. 3). Οργανώθηκαν επίσης κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς αρκετές επιτόπιες συναντήσεις με τους εκπαιδευτικούς του κάθε νομού, με στόχο την καλύτερη οργάνωση των μαθημάτων, καθώς και την επίλυση διάφορων εκπαιδευτικών ζητημάτων που προέκυπταν κατά καιρούς.

1.α. Σχεδιασμός για την επόμενη σχολική χρονιά

- Αναζήτηση περιοχών όπου δεν υπάρχει ενισχυτική διδασκαλία στα σχολεία και διοργάνωση στήριξης στα κοντινά ΚΕΣΠΕΜ
- Εμπλουτισμός μαθημάτων με φυσική-χημεία, ανάλογα με τα αιτήματα των παιδιών
- Συναντήσεις με γονείς για να παρακινούν τα παιδιά να συμμετέχουν στα μαθήματα πιο συστηματικά

- Περισσότερες επιτόπιες συναντήσεις εποπτών με εκπαιδευτικούς για λύση εκπαιδευτικών ζητημάτων
- Επιμόρφωση στις τεχνικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας, καθώς και στη χρήση και αξιοποίηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Συμμετοχή των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών στις επιμορφώσεις άλλων ενοτήτων των ΚΕΣΠΕΜ, για τη βελτίωση των παιδαγωγικών τους δεξιοτήτων και τη μεγαλύτερη ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των παιδιών.

1.β. Αποτίμηση

Ο πρώτος χρόνος λειτουργίας της συγκεκριμένης δράσης ήταν βασικά διερευνητικός και η εμπειρία που αποκτήθηκε από αυτόν καθοριστική για τη συνέχιση της δράσης. Επειδή η φοίτηση πολλών παιδιών σε αυτές τις ομάδες δεν ήταν ιδιαίτερως σταθερή είναι πολύ δύσκολο και να αξιολογηθούν. Μία πρώτη αξιολόγηση, ωστόσο, αποτελεί το γεγονός ότι τα περισσότερα από τα παιδιά που φοιτούσαν σταθερά δε συμμετείχαν στα τμήματα των μετεξεταστέων μαθητών του Αυγούστου 2012 ή συμμετείχαν σε μαθήματα στα οποία δεν είχαν λάβει στήριξη κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

2. ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2012-2013

2.α. Στόχοι της στήριξης

Στόχος των συγκεκριμένων μαθημάτων ήταν να υποστηρίξουν τα παιδιά στα μαθήματα του σχολείου και ταυτόχρονα να καλλιεργήσουν την αυτοπεποίθησή τους, ώστε να μπορέσουν να βελτιώσουν τη σχολική τους επίδοση. Η σύσταση εξάλλου των τμημάτων με παιδιά από διαφορετικά σχολεία, σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα και από διαφορετικές τάξεις, με ένα δίωρο μόνο την εβδομάδα, δε θα μπορούσε να έχει άλλο στόχο από το να διδάξει στα παιδιά πώς θα μάθουν να μελετούν σωστά.

Με δυο λόγια, βασικός στόχος των μαθημάτων αυτών ήταν να εκπαιδεύσουν μαθητές/τριες στο πώς θα οργανώνουν το διάβασμά τους, πώς θα απλοποιούν ένα κείμενο, πώς θα δομούν μια απάντηση. Σε αυτό το πνεύμα το μάθημα οργανωνόταν σε ομάδες εργασίας, γράφοντας, για παράδειγμα, όλοι μαζί μια περίληψη, ή αναζητώντας τα παιδιά μόνα τους στο διαδίκτυο τις πληροφορίες που χρειάζονταν για την ερευνητική εργασία του σχολείου, πάντα με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού. Μια ιδιόμορφη «αλληλοδιδασκτική μέθοδος» είχε καλλιεργηθεί στα τμήματα με διαφορετικές τάξεις σε τέτοιο βαθμό, ώστε σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και όταν υπήρξε δυνατότητα χωρισμού της τάξης οι μαθητές προτίμησαν να παραμείνουν και να δουλεύουν όλοι μαζί.

2.β. Οργάνωση τμημάτων

Τη φετινή σχολική χρονιά τα τμήματα της διδακτικής στήριξης γυμνασίου και λυκείου σχηματίστηκαν πολύ νωρίς, πιθανώς και λόγω της ευρείας διάδοσης των θερινών

μαθημάτων μετεξεταστέων που πραγματοποιήθηκαν από τα ΚΕΣΠΕΜ στα τέλη Αυγούστου 2012.

Έτσι, ξεκίνησαν μαθήματα στις 10 Οκτωβρίου 2012 σε 20 τμήματα του νομού Ξάνθης και σε 17 του νομού Ροδόπης. Εξαιτίας του κορεσμού των ΚΕΣΠΕΜ από τη μεγάλη προσέλευση μαθητών όλων των δράσεων, κατέστη δυνατόν να προσφερθούν εβδομαδιαίως μόνο ένα δίωρο θεωρητικών μαθημάτων και ένα δίωρο θετικών, κυρίως μαθηματικών, με εξαίρεση τη φυσική των δυο τελευταίων τάξεων του λυκείου.

Φέτος, για πρώτη φορά στα ΚΕΣΠΕΜ, μαθητές κατεύθυνσης Β Λυκείου και μαθητές Γ Λυκείου προετοιμάστηκαν για τη συμμετοχή τους στις πανελλαδικές εξετάσεις εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι οποίοι και υπέβαλαν τα μηχανογραφικά τους δελτία υποψηφίων με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών αλλά και του διοικητικού προσωπικού των ΚΕΣΠΕΜ. Προσφέρθηκαν δε επιπλέον ώρες μαθημάτων, μετά από αίτημα των μαθητών, κατά την περίοδο των τριμηνιαίων διαγωνισμάτων προόδου στη διάρκεια του σχολικού έτους.

Στο τέλος του σχολικού έτους τα τμήματα είχαν διαμορφωθεί σε **45 συνολικά** : 24 στο νομό Ξάνθης (17 Ξάνθη, 1 Εχίνος, 6 Σέλερο) και 21 στο νομό Ροδόπης (1 Σάπες, 7 Ίασμος, 3 Ήφαιστος, 10 Κομοτηνή) εκ των οποίων τα 26 τμήματα ήταν γυμνασίου και τα 19 λυκείου. Στα τμήματα αυτά ήταν εγγεγραμμένοι πάνω από 400 μαθητές, ενώ παρακολουθούσαν τακτικά οι 217 και απασχολούνταν 21 εκπαιδευτικοί.

Μετά τις γιορτές του Πάσχα, οργανώθηκαν επιπλέον μαθήματα για τους μαθητές Γ Λυκείου, καθώς και για όσους μαθητές ζήτησαν προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις στα μαθήματα φυσικής, βιολογίας και γεωγραφίας, ενώ το πρόγραμμα των ΚΕΣΠΕΜ, κατά την εξεταστική περίοδο, επανασχεδιάστηκε ώστε να καλύπτει τα προς εξέταση σχολικά μαθήματα.

2.γ. Συναντήσεις εκπαιδευτικών- Επιμόρφωση

Η πρώτη **εισαγωγική συνάντηση-επιμόρφωση** των εκπαιδευτικών έγινε την 21^η Σεπτεμβρίου, πριν την έναρξη των μαθημάτων, προκειμένου να γνωριστούν μεταξύ τους όλοι οι συνεργάτες, να τεθούν οι στόχοι, να περιγραφεί το ιδιαίτερο εκπαιδευτικό πλαίσιο της διδακτικής στήριξης, αλλά και να ενημερωθούν για τη διαδικασία της εποπτείας. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί, που είχαν απασχοληθεί και την προηγούμενη χρονιά στο πρόγραμμα, δέχθηκαν με μεγάλη ανακούφιση τα ήδη οργανωμένα ανά τάξη τμήματα, πράγμα που θα τους επέτρεπε, σε πρώτη φάση, μια πιο ομαδοποιημένη διδασκαλία.

Μια σημαντική αλλαγή φέτος σχετιζόταν με το νέο τρόπο καταγραφής των μαθημάτων: η **φόρμα παρακολούθησης** (βλ. σελ 16) του μαθήματος περιελάμβανε τόσο ποσοτικά στοιχεία (ποιες ενότητες διδάχτηκαν, με ποιο τρόπο κλπ), όσο και ποιοτικά που αφορούσαν στον αναστοχασμό του εκπαιδευτικού (ποια η συμμετοχή και ανταπόκριση των μαθητών, τι να προσέξω ως εκπαιδευτικός την επόμενη φορά κλπ). Αυτή η δεύτερη

κατηγορία αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς, καθώς, ανάμεσα σε πολλά άλλα, ήταν η κύρια πηγή ανατροφοδότησης. Αρχικά, γιατί έκανε δυνατή την εποπτεία σε ένα άλλο επίπεδο και επέτρεψε τον προβληματισμό πάνω στις διδακτικές προσεγγίσεις και τη δεύτερη ανάγνωση των εκπαιδευτικών συμβάντων μέσα στην τάξη του καθενός. Την ίδια στιγμή όμως έδωσε και το βήμα να ειπωθούν ζητήματα που έως τότε δε θεωρούσαν σημαντικά οι εκπαιδευτικοί (π.χ. ο «άτακτος» μαθητής) και να αναζητηθεί πώς μπορούσαν αυτά να επηρεάσουν το κλίμα της τάξης.

Η **επιμόρφωση** που έγινε στις αρχές Φεβρουαρίου μαζί με τη δράση των ενηλίκων ήταν πολλαπλά επωφελής. Πρώτον, γιατί «συναντήθηκαν» οι δυο ομάδες και δεύτερον γιατί μπόρεσαν να παρατηρήσουν τα κοινά τους σημεία και συνεπώς τη δυνατότητα αλληλοτροφοδότησης. Το θέμα της επιμόρφωσης «η διδασκαλία σε ομάδες και η σημασία του κινήτρου στα πλαίσια της διδακτικής πράξης» προέκυψε από τις παρατηρήσεις των καταγραφών, αλλά και τα θέματα που συζητούσαμε στις συναντήσεις μας με τους εκπαιδευτικούς. Στην επιμόρφωση αντιληφθήκαμε τα εξής: η συνάντηση των εκπαιδευτικών, διαφορετικών ειδικοτήτων, είναι απαραίτητη για να συνειδητοποιήσουν τους κοινούς τους παρονομαστές είτε στις διδακτικές τους πρακτικές είτε στις παρατηρήσεις των κοινών περιπτώσεων μαθητών τους. Οι συζητήσεις τους, αλλά κυρίως το ότι μοιράστηκαν καταγραφές συναδέλφων τους άλλων ΚΕΣΠΕΜ, τους βοήθησαν να καταλάβουν ότι δεν είναι μόνοι τους σε αυτή τη διαδρομή. Φάνηκε και σε αυτή την επιμόρφωση η μεγάλη ανάγκη που έχουν οι εκπαιδευτικοί να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, να πάρουν ιδέες για το μάθημά τους, και πολλοί στο τέλος δήλωσαν ότι θα ήθελαν περισσότερα παραδείγματα διδακτικών πρακτικών.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι πριν την επιμόρφωση αυτή, στα τέλη Δεκεμβρίου, είχαμε προτείνει στους εκπαιδευτικούς να οργανώσουν **συναντήσεις** μεταξύ τους στα δυο κεντρικά ΚΕΣΠΕΜ, όπου θα συζητούσαν θέματα που τους προβληματίζουν, τι πήγε καλά τη χρονιά που πέρασε, τι δυσκολίες αντιμετώπισαν και ποιες βελτιώσεις θα πρότειναν. Πράγματι, έγιναν αυτές οι συναντήσεις και στα δύο ΚΕΣΠΕΜ και οι εκπαιδευτικοί έστειλαν τις παρατηρήσεις τους στις υπεύθυνες, μέρος των οποίων επιχειρήθηκε να απαντηθεί, μέσω της παραπάνω επιμόρφωσης.

2.δ. Εποπτεία

Η εποπτεία στηρίχθηκε σε τρεις άξονες:

1. **Καταγραφές:** υπήρχε μεγάλη υπευθυνότητα των εκπαιδευτικών στις καταγραφές και σε ελάχιστες μόνο περιπτώσεις παρατηρήθηκε προσωρινή ασυνέπεια. Για αρκετό καιρό χρειάστηκε να επιμείνουμε στο ποια στοιχεία πρέπει να καταγράφονται με λεπτομέρεια (της συνεργασίας των μαθητών, του κλίματος της τάξης, της διδασκαλίας ανά ομάδες, των μαθησιακών δυσκολιών κάποιων μαθητών κλπ) προκειμένου να εξοικειωθούν οι εκπαιδευτικοί με αυτόν τον τρόπο καταγραφής, αλλά και να αρχίσουν να αντιλαμβάνονται τις μεταβλητές οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν τη συγκεκριμένη εκπαιδευτική διαδικασία.

Μέσω της **ηλεκτρονικής επικοινωνίας** παρέχόταν υλικό, κοινοποιούνταν επιτυχείς εκπαιδευτικές πρακτικές που είχαν δοκιμαστεί, συζητούνταν τα τεστ που χρησιμοποιούνταν στο μάθημα και αναλύονταν οι περιπτώσεις μαθητών/τριών με μαθησιακές ή άλλου τύπου δυσκολίες. Ειδικότερα για αυτές τις περιπτώσεις, επιχειρούνταν να δημιουργηθεί μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα του μαθητή μέσω μιας ευρύτερης δικτύωσης που περιελάμβανε και τους δυο εκπαιδευτικούς του μαθητή, τους διοικητικούς υπαλλήλους των ΚΕΣΠΕΜ, αλλά και τους υπεύθυνους των άλλων δράσεων, στις οποίες ενδεχομένως συμμετείχε το παιδί .

2. Πολύ συχνή ήταν η **τηλεφωνική επικοινωνία**, η οποία χρησίμευε για διευκρινίσεις και στήριξη των εκπαιδευτικών.

3. Μια φορά το μήνα οργανώνονταν **συναντήσεις** με την υπεύθυνη επόπτρια της δράσης, Ειρήνη Ασημακοπούλου, και σε κάποιες περιπτώσεις, όταν χρειαζόταν παρέμβαση, με την επιστημονική υπεύθυνη, Μαρία Ζωγραφάκη. Επρόκειτο είτε για ομαδικές συναντήσεις στα δυο κεντρικά ΚΕΣΠΕΜ, είτε για ατομικές, που περιελάμβαναν και την παρακολούθηση ενός τμήματος του μαθήματός τους. Αυτές οι παρακολουθήσεις των μαθημάτων ήταν πολύ διαφωτιστικές, γιατί έκαναν δυνατή την ανατροφοδότηση επί τόπου: μετά την ολοκλήρωση δηλαδή του μαθήματος είχαμε μια συζήτηση, όποτε χρειαζόταν, με τους εκπαιδευτικούς για το πώς διαχειρίστηκαν τα διάφορα θέματα μέσα στην τάξη τους. Σε κάθε περίπτωση όμως έδιναν μια εικόνα για τη δυσκολία του έργου και επομένως και για τα σημεία όπου χρειαζόταν μεγαλύτερη υποστήριξη από τη μεριά μας και θεωρούμε ότι συντέλεσαν αποφασιστικά στην καλύτερη κατανόηση της ιδιαίτερης εκπαιδευτικής συνθήκης που αντιμετωπίζαν.

2.ε. Συναντήσεις γονέων

Φέτος, επίσης για πρώτη φορά, προσκαλέσαμε στα τέλη Νοεμβρίου τους γονείς των μαθητών/τριών μας να γνωρίσουν τους χώρους των ΚΕΣΠΕΜ και να μιλήσουν με τους εκπαιδευτικούς (φιλόλογο και μαθηματικό) για την πρόοδο των παιδιών. Μετά την αρχική επιφύλαξη κάποιων γονέων, οι οποίοι είπαν εκ των υστέρων ότι φοβούνταν τα αρνητικά σχόλια για τα παιδιά τους, οι συναντήσεις και με τους 80 γονείς που ήρθαν συνολικά στα ΚΕΣΠΕΜ, αξιολογήθηκαν ως πολύ θετικές. Οι γονείς εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για το χώρο, τον εξοπλισμό, τους εκπαιδευτικούς αλλά και την οργάνωση των ΚΕΣΠΕΜ, ενώ παράλληλα μας μετέφεραν τη χαρά των παιδιών όταν επιστρέφουν από το μάθημα, αλλά και τη δική τους ανακούφιση που σε αυτές τις δύσκολες περιόδους μπορούμε να τους προσφέρουμε αυτή τη στήριξη για το σχολείο.

2.στ. Η εξέλιξη της δράσης

Συνήθως η προσπάθεια αποτύπωσης της δράσης εκφράζεται με αριθμητικούς δείκτες. Ως τέτοιοι αναφέρονται οι 200 και πλέον μαθητές (στο σύνολο 400 περίπου εγγεγραμμένων) που παρακολούθησαν σε τακτική βάση τα μαθήματα στήριξης από την αρχή του έτους έως τη λήξη του. Σημειώνεται ότι στα μαθήματα στήριξης ένας μαθητής μπορεί να φοιτά εβδομαδιαία σε έως και τρία τμήματα (φυσικής-μαθηματικών-φιλολογικών) και συνεπώς να καλύπτεται σε 5-9 γνωστικά αντικείμενα. Ταυτόχρονα όμως η σταθερότητα αυτού του

αριθμού καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, που δείχνει ότι υπήρχε ένας βασικός πυρήνας μαθητών σε κάθε τμήμα, θεωρούμε ότι αποτελεί και δείκτη της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου. Ως ενδεικτικά παραδείγματα της ποιότητας αυτής αλλά και της ουσιαστικής παιδαγωγικής σχέσης η οποία αναπτύχθηκε στις τάξεις της στήριξης θεωρούμε ότι είναι οι αριστούχοι μαθητές που δεν έλειψαν ποτέ από τις τάξεις του λυκείου, τα παιδιά που γιόρταζαν στα ΚΕΣΠΕΜ, μετά το πέρας των μαθημάτων, τα γενέθλια τα δικά τους αλλά κάποτε και των καθηγητών τους, τα συνεχή τηλεφωνικά μηνύματα στους εκπαιδευτικούς τους με τις βαθμολογίες τους και κυρίως οι μαθητές της Γ Λυκείου που εμπιστεύθηκαν το προσωπικό των ΚΕΣΠΕΜ, εκπαιδευτικό και διοικητικό, για τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού τους δελτίου για την εισαγωγή σε τριτοβάθμιες σχολές.

2.7. Η αποτύπωση της δράσης σε αριθμούς

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων μαθητών ήταν 405 μαθητές, ενώ ο αριθμός όσων παρακολουθούσαν τακτικά ήταν 217. Σχετικά με τα παρακάτω στατιστικά στοιχεία, τα οποία προέκυψαν από τα παρουσιολόγια κάθε τάξης, σημειώνονται τα εξής:

-Αποφασίστηκε φέτος, λόγω του μεγάλου αριθμού μαθητών, να υπολογισθούν τα ποσοστά επιτυχίας **ανά μάθημα**, ώστε να απεικονίζονται με μεγαλύτερη ακρίβεια.

-Ως αριθμός **συνολικών μαθητών** αναφέρονται οι μαθητές που είχαν σχετικά σποραδική φοίτηση (όχι όλοι οι εγγεγραμμένοι δηλαδή), ενώ ως **τακτικοί** αναφέρονται εκείνοι που είχαν τις μισές και πλέον πρόσφατες παρουσίες στα μαθήματα. Δεν προσμετρήθηκαν δηλαδή μαθητές που μπορεί να έρχονταν τακτικά τους τρεις πρώτους μήνες, αλλά μετά εγκατέλειψαν ή εμφανίστηκαν μια φορά. Τα **ποσοστά επιτυχίας** λοιπόν υπολογίστηκαν **στη βάση των τακτικών μαθητών**, ώστε να φανεί –ως ένα βαθμό, προφανώς- η σύνδεση παρακολούθησης και αποτελεσμάτων.

-Στην κατηγορία «έμειναν» σημειώνονται οι μαθητές που δεν πέρασαν το συγκεκριμένο μάθημα και όσοι θα επαναλάβουν την τάξη.

- Συνολικά δεν προσμετρήθηκαν στα ποσοστά επιτυχίας τρεις μαθητές οι οποίοι αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες μαθησιακές δυσκολίες και θα επαναλάβουν την τάξη. Οι μαθητές αυτοί βρίσκονται και οι τρεις στην Α γυμνασίου, είχαν τακτική φοίτηση και αυτή τη στιγμή παρακολουθούν τα θερινά μαθήματα Ιουλίου 2013 της στ' δημοτικού με τη σύμφωνη γνώμη των γονέων.

- Στη μοναδική περίπτωση όπου δεν αναγράφεται το ποσοστό επιτυχίας (Β' λυκείου Ξάνθης) είναι γιατί δεν κατέστη δυνατή η επικοινωνία με πάνω από τους μισούς μαθητές ώστε να μας ενημερώσουν για τα αποτελέσματα των εξετάσεών τους.

- Στην περίπτωση των μαθητών/τριών της Γ΄ Λυκείου πρέπει να σημειωθεί ότι εννιά μαθητές/τριες εισήχθησαν τελικά σε σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, πολλοί από αυτούς δε στην πρώτη επιλογή τους.

**ΙΟΥΝΙΟΣ 2013 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΒΘΜΙΑΣ-ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑ ΤΑΞΗ**

Α ΓΥΜΝ									
	ΑΡΧΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ	ΟΔΥΣΣΕΙΑ	Ν.ΓΛΩΣΣΑ	Ν.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ	
ΞΑΝΘΗ	94%	100%	100%	100%	78%	64%	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΗΚΑΝ		3 μαθητές Μ.Ο>19
ΣΕΛΕΡΟ	90%	95%	85%	90%	81%	87%			6 μαθητές ΜΟ >17
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	80%	80%	80%	80%	67%	67%	14,20%	29%	
ΙΑΣΜΟΣ	100%	100%	100%	100%	70%	75%	88,80%	75%	
ΣΑΠΕΣ	100%	100%	100%	100%	100%	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΗΚΑΝ			
Β ΓΥΜΝ									
	ΑΡΧΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ	ΙΛΙΑΔΑ	Ν.ΓΛΩΣΣΑ	Ν.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	ΦΥΣΙΚΗ	ΧΗΜΕΙΑ
ΞΑΝΘΗ	100%	85,7	71,4	100%	57,1	57,1	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΗΚΑΝ		
ΣΕΛΕΡΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%			
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	100%	100%	100%	100%	72,70%	91,60%	75,00%	100%	75,00%
ΙΑΣΜΟΣ	85,70%	85,70%	85,70%	85,70%	42,80%	60,00%	40%	85,70%	80%
ΣΑΠΕΣ	100%	100%	100%	100%	100%	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΗΚΑΝ			
Γ ΓΥΜΝ									
	ΑΡΧΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ	ΕΛΕΝΗ	Ν.ΓΛΩΣΣΑ	Ν.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ	ΦΥΣΙΚΗ	ΧΗΜΕΙΑ
ΞΑΝΘΗ	100%	100%	100%	100%	100%		ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΗΚΑΝ		
ΣΕΛΕΡΟ	75,00%	75,00%	75,00%	75,00%	75,00%	50,00%	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΗΚΑΝ		

ΕΧΙΝΟΣ	89%	100%	89%	100%	89%	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ			
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	85,70%	85,70%	100%	100%	92,80%	84,60%	83%	66,60%	100%
ΙΑΣΜΟΣ	85,70%	85,70%	100%	100%	28,50%	42,80%	100%	83,30%	80%
Α ΛΥΚΕΙΟΥ									
	ΑΡΧΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ	ΑΡΧ.ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	Ν. ΓΛΩΣΣΑ	Ν.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΑΛΓΕΒΡΑ	ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ		
ΞΑΝΘΗ	87,5	87,5	87,5	100%	100%	90%	90%		
ΕΧΙΝΟΣ	100%	100%	100%	100%	100%	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ			
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%		
ΙΑΣΜΟΣ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%		
Β ΛΥΚΕΙΟΥ									
	ΑΡΧΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ+ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ		Ν. ΓΛΩΣΣΑ	Ν.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΑΛΓΕΒΡΑ	ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ		
ΞΑΝΘΗ	ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ	ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ	ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ	ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ	Δεν έχουμε τα αποτελέσματα των εξετάσεων σε παραπάνω από τους μισούς μαθητές				
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	ΓΕΛ-100%		100%	100%	100%	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ			
		ΕΠΑΛ	100%	100%	100%				
Γ ΛΥΚΕΙΟΥ									
	ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΦΥΣΙΚΗ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ	ΧΗΜΕΙΑ ΚΑΤΕΥΘ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ			
ΞΑΝΘΗ	100%	100%	100%	100%	100%	100%			
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	ΕΠΑΛ-100%		ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ				
ΙΑΣΜΟΣ	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ	100%							
ΗΦΑΙΣΤΟΣ									

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ	83%
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	86%
ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	86%

2.η. Συμπέρασμα

Κατά το σχολικό έτος 2012-2013 η δράση της εκπαιδευτικής στήριξης μαθητών/τριών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διευρύνθηκε, σταθεροποιήθηκε και είχε σαφέστατα θετικά αποτελέσματα, που απεικονίζονται στα αποτελέσματα των εξετάσεων Ιουνίου 2013.

Η μεγάλη αύξηση των παιδιών είχε ως αποτέλεσμα το χωρισμό των τμημάτων ανά τάξη, γεγονός που διευκόλυνε καθοριστικά τους εκπαιδευτικούς και τα παιδιά. Επίσης, η σταθερή φοίτηση μαθητών και μαθητριών βοήθησε πολύ στο σχεδιασμό του μαθήματος. Στη σταθερή φοίτηση κρίνουμε ότι συντέλεσαν καθοριστικά, εκτός από τη σχέση εκπαιδευτικού-μαθητή που αναπτύχθηκε, και οι συναντήσεις με τους γονείς που έγιναν στην αρχή του έτους, όπου ξεκαθαρίστηκαν ο τρόπος δουλειάς μας και οι στόχοι της συγκεκριμένης δράσης.

Οι επιμορφώσεις και η στενή εποπτεία βοήθησαν ώστε να τεθούν και να συζητηθούν παιδαγωγικά ζητήματα διαχείρισης της τάξης, ο ρόλος του κινήτρου στη μαθησιακή διαδικασία καθώς και η κατανόηση της σημασίας του πλαισίου. Η ανακίνηση των συγκεκριμένων θεμάτων, στην οποία συντέλεσαν και οι αλλαγές στη **φόρμα παρακολούθησης** του μαθήματος, που συμπεριέλαβαν εκτός από τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία που αφορούσαν στον αναστοχασμό του εκπαιδευτικού, κρίνουμε ότι αποτέλεσε μια από τις καθοριστικές παραμέτρους για τη διαφύλαξη της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου. Ο αναστοχασμός αυτός κρίνουμε ότι συνεισέφερε στην καλύτερη του παιδαγωγικού κλίματος στην τάξη, γεγονός που είχε προφανώς θετικές συνέπειες στη συνεργασία της ομάδας, στον τρόπο που μάθαιναν τα παιδιά να μελετούν αλλά και στην ίδια την απόδοση των παιδιών.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες που φοίτησαν σταθερά στα τμήματα της στήριξης ανέπτυξαν ιδιαίτερες σχέσεις με την ομάδα (γιόρταζαν συχνά προσωπικές τους στιγμές, πχ γενέθλια μετά το πέρας του μαθήματος), με τους εκπαιδευτικούς, και βελτίωσαν στις περισσότερες των περιπτώσεων τις επιδόσεις τους, με την ολοκλήρωση του σχολικού έτους. Θα πρέπει εδώ να αναφερθούν και οι αριστούχοι μαθητές/τριες του λυκείου αλλά και 9 μαθητές/τριες της γ' λυκείου στην Ξάνθη, οι οποίοι εισήχθησαν στο πανεπιστήμιο, αρκετοί εκ των οποίων στην πρώτη τους προτίμηση, στηριζόμενοι αποκλειστικά στο σχολείο τους και στη στήριξη του ΚΕΣΠΕΜ.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΡΙΕΤΙΑΣ

Η συγκεκριμένη δράση της στήριξης ξεκίνησε διερευνητικά, αξιοποιώντας την πληροφορία από το πεδίο ότι πολύ μεγάλος αριθμός μαθητών και μαθητριών της μειονότητας δεν έχουν καμία βοήθεια στο σπίτι για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες του σχολείου. Ξεκίνησε λοιπόν με έναν αρχικό σχεδιασμό να υπάρχουν στο ΚΕΣΠΕΜ σε συγκεκριμένες μέρες και ώρες εκπαιδευτικοί για θεωρητικά και θετικά μαθήματα που θα βοηθούν τα παιδιά σε αυτή την προετοιμασία, οργανώνοντάς τα σε ομάδες.

Κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του διερευνήθηκαν κυρίως οι ανάγκες των παιδιών, στην πορεία χωρίστηκαν τα τμήματα σε γυμνάσιο και λύκειο, αλλά παρόλα αυτά η φοίτηση δεν ήταν σταθερή και οι εκπαιδευτικοί αντιμετώπισαν μεγάλες δυσκολίες, αφού είχαν σε μια αίθουσα μαθητές από διαφορετικές τάξεις με ανάγκη βοήθειας σε διαφορετικά αντικείμενα, στη δε περίπτωση των θεωρητικών μαθημάτων σε πέντε γνωστικά αντικείμενα. Σε τμήματα όπου σταθεροποιήθηκε η φοίτηση, λειτούργησε μια ιδιότυπη «αλληλοδιδασκτική μέθοδος», όπου τα μεγαλύτερα παιδιά βοηθούσαν τα μικρότερα, κατακτώντας και τα ίδια καλύτερα τις έννοιες που προσπαθούσαν να «διδάξουν».

Σε όλες τις περιπτώσεις των τμημάτων η έμφαση δόθηκε στην αναζήτηση από τα ίδια τα παιδιά των βασικών σημείων ενός κειμένου, στην έρευνα μέσω διαδικτύου, στον τρόπο που δομείται μια εργασία μετά την αναζήτηση αυτή, κλπ. Η βασική οδηγία προς τους εκπαιδευτικούς συνίστατο ακριβώς σε αυτό: στο να μάθουν στα παιδιά πώς να μελετούν, να κατανοούν, να προχωρούν στην αναζήτηση της γνώσης και όχι στο να αντιγράφουν μια έτοιμη απάντηση που απλώς ικανοποιεί τις απαιτήσεις του σχολείου.

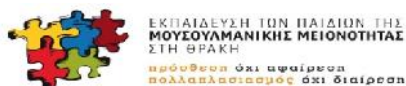
Κατά το δεύτερο έτος εφαρμογής, ωστόσο, η δράση της στήριξης πήρε διαφορετική μορφή, αξιοποιώντας την εμπειρία του προηγούμενου σχολικού έτους, αλλά και την πληθώρα των παιδιών που ενεγράφησαν στα μαθήματα από πολύ νωρίς. Έτσι, σχηματίστηκαν τμήματα ανά σχολική τάξη, ενώ δημιουργήθηκαν και τμήματα λυκείου και για πρώτη φορά κατεύθυνσης β' λυκείου και γ' λυκείου. Τα περισσότερα από αυτά τα τμήματα διατηρήθηκαν ακμαία, ενώ όπου παρατηρούνταν απουσίες το τμήμα συγχωνευόταν εγκαίρως. Περίπου 220 παιδιά τα παρακολούθησαν σταθερά, με λίγες απουσίες.

Η στόχευση ήταν πάλι η ίδια: η στήριξη των παιδιών στον τρόπο μελέτης τους, στην αναζήτησή τους, στο να μάθουν να μαθαίνουν. Απλώς κατά το δεύτερο έτος εφαρμογής οι ομάδες κατάφεραν να δουλέψουν καλύτερα, εφόσον έγιναν λίγο περισσότερο ομοιογενείς (ίδια τάξη) και με σταθερή φοίτηση. Τα παιδιά σε πολλές περιπτώσεις λειτούργησαν πολύ ομαδικά, γιόρτασαν με την τάξη τους σε διάφορες ευκαιρίες, ενώ σε γενικές γραμμές πέτυχαν στις εξετάσεις τους, στο τέλος του χρόνου. Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι οι μαθητές/τριες των μετεξεταστέων τον Αύγουστο του 2013 περιείχαν ελάχιστα από τα παιδιά της στήριξης και όταν συνέβαινε αυτό αφορούσε μαθήματα που δεν είχαν διδαχθεί το χειμώνα.

Ιδιαίτερα σταθερή συμμετοχή στα μαθήματα είχαν τα τμήματα λυκείου που δημιουργήθηκαν, ενώ αρκετά από τα παιδιά των συγκεκριμένων τμημάτων σημείωσαν μεγάλη επιτυχία στα μαθήματα. Επίσης, πρέπει να τονιστεί η επιτυχία των παιδιών της γ' λυκείου, 9 παιδιά πέρασαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε σχολές συχνά της πρώτης επιλογής τους, αφού είχαν συμπληρώσει τα μηχανογραφικά τους μαζί με τους εκπαιδευτικούς και το διοικητικό προσωπικό των ΚΕΣΠΕΜ.

Νομίζουμε ότι με βάση τα ποσοτικά δεδομένα από τις εξετάσεις των παιδιών αλλά και τις μαρτυρίες όλων: παιδιών, γονιών, εκπαιδευτικών, η δράση της στήριξης μπορεί να θεωρηθεί ως ιδιαίτερα επιτυχής. Τα παιδιά πέτυχαν τους πρώτους άμεσους και ορατούς στόχους της προαγωγής στην επόμενη τάξη και ευελπιστούμε

ότι κατάκτησαν σε σημαντικό βαθμό έναν προσωπικό τρόπο μελέτης, έρευνας και δημιουργίας, που θα τους βοηθήσει στη συνέχεια τόσο της σχολικής όσο και της προσωπικής τους πορείας.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ιπποκράτους 35, 10680 Αθήνα
 ΚΕ.Σ.Π.ΕΜ. ΞΑΝΘΗΣ,
 Γ. Σταύρου 14-16, 67100
 Τηλ.: 25410-84415, FAX.: 25410-84907
 E-MAIL: kespemxa@otenet.gr

**Μαθήματα στήριξης μαθητών/τριών
 Γυμνασίου και Λυκείου των ΚΕΣΠΕΜ της Θράκης**

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

Τμήμα-Μάθημα : πχ **ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ- Α ΓΥΜΝ....**

Εκπαιδευτικός:.....

παρουσίες /Σύνολο μαθητών: πχ. **7/10 μαθ**

Ημερομηνία:

α/α	Όνοματεπώνυμο μαθητή	Τάξη	Παρατηρήσεις
1			A. Περιγράψτε την πορεία του μαθήματος : Με ποια μαθήματα ή ενότητα ασχοληθήκατε και ποια ήταν η πορεία του μαθήματος; <i>(Επίλυση ασκήσεων, χρήση λεξικού, χωρισμός σε ομάδες, επιπλέον υλικό που χρησιμοποιήσατε κλπ).</i> B. Παρατηρήσεις σχετικά με την πορεία των παιδιών: ενδιαφέρον, συμμετοχή, μεταξύ τους συνεργασία, καλές ή κακές στιγμές κ.ο.κ. Επίσης τι πήγε καλά και τι όχι από όσα έκανα στο μάθημα ως εκπαιδευτικός, τι εξέλαβα από τα παιδιά, τι θα πρέπει να προσέξω την επόμενη φορά κλπ.
2			
3			
4			
5			
6			
7			

